

Emlékeztető

A STAB 2014. február 25-én tartott üléséről

Az ülés, melyet *Hunyadi László* elnökölt, az utóbbi évek szokásainak megfelelően a közérdekű megbeszélni való ügyek tárgyalásával kezdődött. Az elnök először ismertette a STAB ez évi munkatervét. Eszerint a május/júniusi ülés fő témája a statisztikai standardokról való előadás (*Szép Katalin*) lesz, és amennyiben sikerül megfelelő előadót találni, a statisztika alkalmazási területei közül ekkor a meteorológiáról fogunk beszélgetni. A szeptember/októberi ülésen a statisztika nyelvvel foglalkozó munkacsoport számol be eddigi tevékenységéről, emellett a statisztika pszichológiai alkalmazásairól lesz előadás. Végül az MTA által a Tudomány Ünnepe alkalmából novemberben rendezendő konferencián a STAB a BIG DATA témakörhöz kapcsolódó előadásokkal kíván részt venni. Folytatódnak a speciális rendezvények is: március 17-ei hét folyamán kedden és szerdán a Szegedi Tudományegyetemen lesz egy-egy angol nyelvű szakmai rendezvény (oktatás értékelés, pénzügyi kultúra kutatás Olaszországban), amelyekre szívesen látják a STAB tagjait is.

Ezt követően az elnök beszámolt azokról a javaslatokról/kezdeményezésekről, amelyek a napokban jutottak el hozzá. Az egyik a tagság, és kiváltképp az új tagok aktivizálódását célozza meg, és abban áll, hogy a felvett új tagok tartsanak bemutatkozást, netán valamiféle szakmai előadást („székfoglalót”). A második javaslat lényege az, hogy elkerülendő a STAB adminisztratív lemerevedését, több szűkebb köröket érintő összejövetelet, beszélgetést, vitát kellene kezdeményezni. A harmadik azt javasolja a STAB-nak, hogy foglalkozzék többet olyan külföldön népszerű, elfogadott, oktatott statisztikai területekkel, amelyek itthon kevésbé ismertek, és tegye valamilyen módon lehetővé az érdeklődő, illetőleg a tanulmányi célból külföldre készülő fiataloknak, hogy megismerkedjenek ezekkel a diszciplínákkal. Mivel ezek a felvetések még nem kiérleltek, az elnök azt javasolta a tagságnak, hogy térjenek ezekre vissza a következő ülésen amikor a vezetőség ezeket megtárgyalta, és kezelhető, megbeszélésre, vitára alkalmas formára hozta.

Még mindig az első napirendi pont keretében került sor új tagok felvételére. Ezt a napirendet *Kovács Péter* a STAB titkára vezette. Mivel a jelenlévők száma nem érte el a teljes tagság felét, a szavazás csak úgy lehetett érvényes, ha figyelembe vesszük az előre, írásban leadott szavazatokat. Ezt az eljárást a jelenlévők nem kifogásolták, így sor kerülhetett a nyílt szavazásra, aminek során *Bauer Pétert (MNB)*, *Galambosné Tiszberger Mónikát (PTE)*, *Kehl Dánielt (PTE)* és *Kovácsné Székely Ilonát (BGF)* egyhangúan a STAB tagjaivá választottuk. A szavazás után egy javaslat hangzott el arra vonatkozóan, hogy amennyiben egy jelentkezőt még nem fogad be soraiba a STAB, az részt vehessen az üléseken, szavazati jog nélkül. Egy tagtársunk arra hívta fel a figyelmet, hogy a tagság nem csupán előnyökkel, de kötelezettségekkel is jár, és emlékeztetett arra, hogy az üléseket rendszeresen nem látogató tagok tagságát – az ügyrendünknek megfelelően – meg kell szüntetnünk.

Második napirendi pontként *Rudas Tamás (ELTE)* tartott rövid előadást szociológiában (illetőleg kissé tágabban értelmezve a társadalomtudományokban) alkalmazott statisztikai módszerekről, modellekről, szoftverekről. Előadásában kiemelte a mintavételi technikák alkalmazását, a hiányzó adatok kérdéskörét, a klasszikus többváltozós módszerek alkalmazását, a kategoriális adatok kezelését, a hálózatelemzést, a térbeliséget, az oksági kapcsolatok vizsgálatát, illetve az adatbányászatot. Az előadást követően kérdések, illetőleg megjegyzések hangzottak el a zavaró változókkal, a Likert skálák használatával, valamint az időbeli elemzésekkel kapcsolatban, melynek során kiderült, hogy ugyan e tudományterületen is vannak időbeli elemzések, azonban ezek nem részei a fő módszertani áramlatnak.

Rappai Gábor felvetette, hogy a jövőben egy összejövetelet kellene szentelni a különböző mérési szintek (például Likert skálák) elterjedt pongyola használatának és az ezekhez

kapcsolódóan alkalmazott elemzési módszerek szakszerű, illetve szakszerűtlen alkalmazásának.

Az ülés fő témája a BIG DATA problémakör volt, amelyről két előadás hangzott el. *Mag Kornélia* (KSH) a problémakört exponálta és alapvetően arról beszélt, hogy milyen kihívást jelent mindez a hivatalos statisztika számára. Az előadásban bemutatásra kerültek a Big Data típusai, egy ENSZ Big Data osztályozása, a problémakör módszertani kihívásai a hivatalos statisztika számára. Mag Kornélia előadásában Big Data alkalmazásokat mutatott be közösségi oldalakkal kapcsolatos elemzésekből, intelligens közlekedési, forgalom előrejelzési rendszerekkel, mobil telefonokkal kapcsolatosan, melyek alkalmazása érdekes lehet az ingázás és a napközbeni népesség vizsgálatokor. Az előadás bemutatta az MIT *billion price* projektjét, melynek segítségével fogyasztói árindexet lehet becsülni online áradatokból.

Benczúr András (MTA SZTAKI) a problémakör informatikai, technológiai vonatkozásairól tartott előadást. Az előadás során megtudtuk, hogy a BIG Data meghatározás három angol kifejezésre épül: volume, velocity, variety (sok, gyors, zajos). Az előadás számos Big Data alkalmazást tartalmazott mobil cellainformációkkal, smartcity-vel, szófelhők időbeli változásának leírásával, ajánlórendszerekkel, illetve virtuális web obszervatóriummal kapcsolatosan. Benczúr András kiemelte a sztochasztikus gradiens alkalmazását, Tikk Domonkos és a Gravity szerepét, illetve a Big Data kutatás kapcsolódásait a jövő internetével, a felhő megoldásokkal, a FutureICT és az elosztott technológiai keretrendszerekkel kapcsolatosan.

Mindkét előadás vázлата a STAB honlapján megtekinthető. Az előadásokat követően kérdésekre és hozzászólásokra került sor. Ezek közt szóba került az, hogy a Big Data alkalmazások csak egy részének van gyakorlati, illetve tudományos haszna, egy másik része inkább szórakoztatásra való. Arra a kérdésre, hogy mi a különbség, illetve hol a határ az adatbányászat és a Big Data között, az előadó szerint leegyszerűsítve az a válasz adható, hogy a Big Data ott kezdődik, amit már nem tudunk egyetlen számítógéppel feldolgozni.

Az előadások anyaga megtalálhatóak a STAB honlapján a rendezvények menüpont alatt: http://www.ksh.hu/mta_stab_rendezvenyek

Kovács Péter

Hunyadi László